

Gęstość przestrzeni

Space density

Aby rozważyć i zrozumieć pojęcie *gęstości przestrzeni*, trzeba skierować uwagę ku pojęciu *miejsce*, które określił Yi-Fu Tuan, „zamkniętą uczłowieczoną przestrzeń”¹, uczłowieczoną, a więc przestrzeń wypełnioną formami działalności człowieka, wytyczonymi przez niego kierunkami, do których z konieczności lub wyboru zmierza użytkownik.

Pozostawiamy w naszych rozważaniach wolność wyboru takiego miejsca, natomiast odpowiedzialność za jakość owej przestrzeni spada na architektów, jako *reżyserów* miejsc bytowania.

Przewidywalność potrzeb użytkowników nie jest oczywistością samą w sobie.

Życie w czasach nam współczesnych zmienia *scenariusz* w symultanicznej grze współistnienia. To przenikanie się istotnych czynników warunku-

In order to consider and understand the term of space density, you shall direct your attention to the idea of place, as it was defined by Yi-Fu Tuan, as „closed, humanized space”¹; humanized, therefore space filled-up with some forms of man's activity, marked-out by him, as well as by determinants of directions to which – by necessity or by his/her own choice – any user aims at.

In our consideration we have put aside freedom of choice of such place, nevertheless architects bear the responsibility for quality of such space, as they are *the stage-managers* of domicile places.

jących obraz świata; tempo postępu technologicznego, niestabilność polityczna, wielość kultur i wreszcie odwieczna zachłanność człowieka na dobra konsumpcyjne nie ułatwiają tworzenia owych miejsc.

Przyjmując za temat rozważań przestrzeń wybraną przez człowieka, wyodrębnioną jako miejsce zamieszkania, a więc pełniącą funkcję zaspokajającą jego potrzeby jako istoty społecznej, należy określić spektrum tych potrzeb.

Człowiek w zależności od całego bogactwa cech osobowościowych może być mniej lub bardziej skłonny do bliskości i wielości innych jednostek. Może zatem lepiej się czuć w odosobnieniu, jeśli takie warunki zaspokajają jej potrzeby duchowe, gdyż zazwyczaj to aspekt duchowości, a nie fizyczności jest istotnym czynnikiem warunkującym amplitudę doznań. Czyż jednak udaje się projektantom zaspokoić potrzeby wszystkich, czynić ich miłośnikami miejsc bytowania? Czy drogą właściwą jest danie człowiekowi wyboru, a zarazem możliwości współtworzenia środowiska mieszkaniowego? W strukturach architektoniczno-urbanistycznych można wyodrębnić miejsca zagęszczonej przestrzeni, spełniające oczekiwania grup mieszkańców.

Istnieją jednostki, których owo zagęszczenie nie zawsze satysfakcjonuje, wyklucza bowiem możliwość odosobnienia, znalezienie miejsca przyjaznego kontemplacji i uczucia bliskości absolutu.

Wówczas poszukiwania miejsc będących w opozycji do zagęszczenia znaleźć można poza przestrzenią mieszkalną lub we wnętrzu architektury.

Predictability of users' needs does not represent obviousness *per se* (by itself).

Life in our present-day circumstances changes *the scenario* in the simultaneous game of co-existence. This intermingling of significant factors that conditions the image of the world; pace of technological progress, political instability, multiplicity of cultures and last, but not the least, the eternal greed for consumer goods do not facilitate creation of such places.

Assuming the space chosen by a man as the theme of our consideration, we mean the space isolated as dwelling place – thus fulfilling the function of satisfying his needs as social creature, one shall define the whole spectrum of such needs. Man, depending on variety of individual features, may be more or less prone to closeness and multitude of other individuals. Therefore, one may feel better in solitude provided such conditions satisfy his/her spiritual needs. Usually it is the spiritual aspect, and not the physical one that plays vital role in determining the amplitude of experiences. But, do the designers successfully meet the needs of all and make them to be the enthusiasts of their domicile?

Is it the right way to give a man a choice and at the same time a possibility to co-create domicile milieu? In architecture-town-planning structures one can distinguish

Taki rodzaj ucieczki skierować może nas na skraj upragnionej samotności, na dialog z samym sobą.

Czy można jednak w kształtowaniu współczesnej przestrzeni mieszkaniowej w sposób naturalny wyznaczyć takie miejsce, nie nadając mu znamion sztuczności? Jest to niewątpliwie fascynujące zadanie dla reżysera przestrzeni – architekta.

Człowiek – twórca jest odwiecznym kreatorem, może więc środowisko w którym żyje kształtować, w sposób zapewniający optymalne warunki spełniające oczekiwania mieszkańców, to zadanie jednak nie jest łatwe.

Z czasem, kiedy transformacje cywilizacyjne, a zarazem ustrojowe coraz bardziej obligują grupy odpowiedzialne za jakość życia mieszkańców ziemi, ten problem staje się coraz bardziej złożony, jak świat, który przez ingerencję człowieka stał się polem walki o przetrwanie.

Mimo przyzwyczajeń i sentymentów do miejsc zamieszkania bywa, że człowiek chce z nich uciec.

Obserwacja lasu uzmysławia, że charakter przestrzeni zależy od wielu naturalnych czynników może mieć mniej lub bardziej przyjazne zagęszczenie, człowiek może się tu czuć niepewnie, lekko zagubiony w gęszczu drzew i krzewów.

Natomiast las o wyniosłych kolumnadach pni, drzew wysokopieniennych, z *posadzką* leśnych mchów i traw dającą poczucie bezpieczeństwa komfortu i upragnionej chwili samotności jest rodzajem *świątyni*.

Jeśli by rozbudować stan świadomości grup decydentów i umożliwić humanitarny dialog między człowiekiem zwykłym-użytkownikiem a współkreatorem, możliwa byłaby optymalizacja w znalezieniu dla każdego, owego miejsca oczekiwanego, wybranej w danym momencie *ścieżki życia*.

Bibliografia/Literature:

1. Steen Eiler Rasmussen, *Odczuwanie architektury*, Murator 1999.
2. Wesling Lambert, *Widzialność obrazu*, Oficyna naukowa, 2008.
3. Tuan Yi-Fu, *Przestrzeń i miejsce*, PIW 1987 Krystyna Wilkoszewska, red., *Czas Przestrzeni*, Universitas, 2008.

some areas of condensed space that meet the expectations of some groups of inhabitants.

There are individuals who are not always satisfied with such condensation, as it excludes a possibility of solitude, finding a place friendly for contemplation of intimacy with the Absolute. Then, searching for places being in opposition to the condensed areas, one can find it out of domicile or inside the architecture. Such kind of flight may lead us to the verge of highly desired solitude, for dialogue with oneself.

Anyhow, is it possible while shaping contemporary dwelling space in a natural way to determine such place without adding it with any features of artificiality? One may think of it as of a very fascinating task waiting for the stage-manager – an architect.

In course of time, civilisation transformations, and at the same time transformation of political systems, shall more and more oblige the groups responsible for quality of life of the earth's inhabitants to undertake appropriate actions. Nevertheless, the issue under consideration is more and more complex, like the world that due to man's interference has become a scene of struggle for surviving.

Despite of habits and sentiments towards dwelling places, sometimes it happens that a man wants to escape from them and looks for a place suitable for contemplation and peace.

Observation of forests makes you aware of the fact that character of space depends on many natural factors. It may be more or less friendly condensed; man can feel uneasy, a bit lost in the dense of trees and bushes. On the other hand, a forest of lofty colonnade of trunks, of standard trees with base made of moss and grass that give you a feeling of safety, comfort and highly desired solitude is a kind of a *sanctuary*.

If one achieves success in developing consciousness of the spheres of decision-makers and enable them to run a humanitarian dialog between man, the man-in-the street – user and man, the co-creator, then it would be possible to optimize the process of finding out that place expected by any individual at given moment of his/her path of life.

Przypisy/Endnotes:

- ¹Yi-Fu Tuan, *Przestrzeń i miejsce*, rozdział: przestrzenność i stłoczenie.